

PARTICIPATIE OP SCHOOL

Over het participatiedecreet en de ouderwerking op school

Voorwoord	5
Inleiding	7
Win-win	7
Van ouderbetrokkenheid naar ouderparticipatie	7
De schoolraad: zwaartepunt van de participatie op school	9
Oprichting	10
Samenstelling	10
Bevoegdheden	11
Werking	15
Medezeggenschapscollege	16
De ouderraad: draaischijf van de participatie van ouders op school	17
Oprichting	18
Samenstelling	18
Bevoegdheden	19
Werking	22
Het verschil tussen ouderraad en oudercomité	27
Statuut	28
Financiën en verzekering	28
Vrijwilligersbeleid	29
Organisatiemodellen	30
Een actieve band met alle ouders	33
Onthaal	34
Representatief	34
Moeilijk bereikbare ouders	35
Participatieve methoden	36
Bouwen aan een goede relatie	39
Conflicten voorkomen	40
Wat bij geschillen?	41
Commissie Zorgvuldig Bestuur	42

VOORWOORD

Samen school maken, daar staat de VCOV voor. Schoolbesturen, directies, personeel, ouders en leerlingen hebben hetzelfde doel voor ogen: zorgen voor een zo goed mogelijk leer- en leefklimaat op school. Omdat elke partner andere belangen heeft, andere competenties en andere verantwoordelijkheden, is samen school maken niet zo vanzelfsprekend.

Sinds 2004 zet het participatiedecreet de krijtlijnen uit van participatie op school. Enkele wijzigingen in 2014 maakten de uitvoering soepeler. De concrete invulling gebeurt op school zelf, op maat van het schoolpubliek en rekening houdend met de tradities. In deze brochure verzamelden we alle informatie die belangrijk is voor de realisatie van ouderparticipatie. Stap voor stap geven we zo invulling aan samen school maken.

Bij de VCOV kan je niet alleen terecht voor informatie, maar ook voor advies en concrete ondersteuning.

Heel wat materiaal vind je op de website www.vcov.be: goede praktijkvoorbeelden, voorbeelden van huishoudelijk reglement, tips...

Voor raad en daad kan je ons contacteren via onderstaande gegevens:

VCOV vzw
Berkendreef 7 - 3220 Holsbeek
tel: 016 38 81 00
info@vcov.be - www.vcov.be

Het VCOV-team

WIN-WIN

7

**VAN OUDERBETROKKENHEID NAAR
OUDERPARTICIPATIE**

7

WIN-WIN

De betrokkenheid van ouders bij de school heeft een positieve invloed op de schoolse ontwikkeling van kinderen (Smit e.a., 2007). Er is aangetoond dat de leerprestaties verhogen, dat er minder sprake is van zittenblijven en schooluitval. Bovendien voelen kinderen en jongeren er zich beter door. Als school en ouders elkaar erkennen en waarderen, ontstaat er een dialoog die perspectief biedt voor de leerling en bijdraagt tot wederzijds begrip. Ouders en school worden partners in het opvoedings- en onderwijsproces.

Waar een school contact legt met ouders, groeit er een vertrouwensband. Een laagdrempelige school zal de contacten met ouders niet alleen zien toenemen, er kan zelfs een ouderwerking uit ontstaan. Naast praktische hulp, brengt een ouderwerking de standpunten van ouders naar voor in de besluitvorming rond voor hen belangrijke thema's. Omgekeerd kan de ouderwerking een enorme hulp zijn in de vertaling van veranderingsprocessen op een school. Een gedragen beleid heeft immers meer kans op slagen.

VAN OUDERBETROKKENHEID NAAR OUDERPARTICIPATIE

Met zoon- of dochterlief op zoek naar herfstbladeren, samen een moeilijk vraagstuk ontleden, luisteren naar de belevenissen van de dag op school... Ouderbetrokkenheid begint thuis. Maar er is nog een andere vorm van ouderbetrokkenheid die verder gaat en aanleiding geeft tot concrete ouderparticipatie op school: leesmoeder of -vader, verkeersopzichter, lid van de ouderwerking, het bijwonen van infoavonden en oudercontacten... Het zijn waardevolle momenten of activiteiten waarop ouders contact hebben met de school.

OUDERBETROKKENHEID

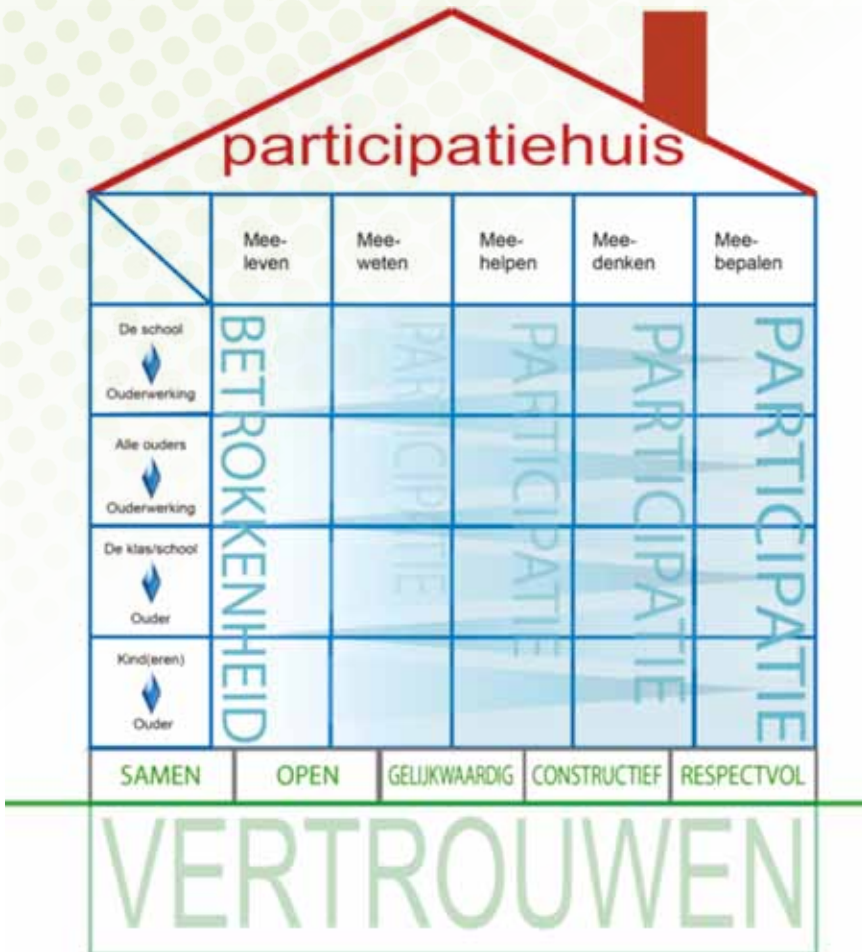
is elke vorm van bezorgdheid om, interesse in en ondersteuning van het eigen kind.

OUDERPARTICIPATIE OP SCHOOL

maakt ouderbetrokkenheid zichtbaar en overstijgt het belang van het eigen kind. Het is de veruitwendiging van het engagement van ouders met betrekking tot de school.

Het participatiehuis illustreert de evolutie van ouderparticipatie, vorm gegeven vanuit een steeds groeiende ouderbetrokkenheid, gebaseerd op vertrouwen. De overgang van ouderbetrokkenheid naar ouderparticipatie is niet strikt af te bakenen, maar ouderbetrokkenheid is wel de eerste voorwaarde.

Meer info hierover vind je in de visie van de ouderkoepels op www.ouderbetrokkenheid.be.

DE SCHOOLRAAD:

zwaartepunt van de participatie op school

OPRICHTING	10
SAMENSTELLING	10
> Lokale gemeenschap	
> Aanwezigheid van schoolbestuur en directie	
BEVOEGDHEDEN	11
> Advies	
> Overleg	
> Informatie en communicatie	
> Voorstel van kalender voor de schoolraad	
WERKING	15
MEDEZEGGENSCHAPSCOLLEGE	16

OPRICHTING

Ieder schoolbestuur moet een schoolraad oprichten op het niveau van de school (dus niet op het niveau van de vestigingsplaats).

Eén schoolraad oprichten voor verscheidene scholen kan als de vestigingen:

- tot hetzelfde onderwijsniveau behoren (m.a.w. allemaal tot het basisonderwijs of allemaal tot het secundair onderwijs),
én
- gelegen zijn binnen dezelfde gemeente of binnen een straal van 2 km.

Dit is bijv. het geval voor een secundaire school waar de verschillende graden administratief aparte scholen zijn met een eigen directie.

De verplichting tot oprichting van een schoolraad geldt niet voor een schoolbestuur dat voor ten minste 2/3 is samengesteld uit rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers van personeel en van ouders. Dit is veelal enkel zo voor scholen met een bijzondere pedagogische en didactische methode.

SAMENSTELLING

De schoolraad wordt samengesteld **door en uit de onderliggende raden**: de ouderraad, de pedagogische raad en (in het secundair) ook de leerlingenraad. Als één van deze raden niet bestaat in een school, moeten de vertegenwoordigers voor de schoolraad voor die geleding democratisch verkozen worden. Het schoolbestuur (of de directeur) bepaalt dan de verdere uitwerking van de verkiezingsprocedure.

De schoolraad bestaat uit **een gelijk aantal vertegenwoordigers per geleding** (ouders, personeel, lokale gemeenschap en eventueel leerlingen). Dit aantal wordt door de schoolraad zelf bepaald, maar kan nooit minder dan 2 zijn. Als een geleding toch minder leden telt dan voorzien, of helemaal geen, dan kan de schoolraad toch bestaan. Voorwaarde is dan dat er stappen ondernomen zijn om voldoende vertegenwoordigers te vinden. Is er één schoolraad voor verschillende scholen? Denk dan aan een evenwichtige samenstelling van vertegenwoordigers!

In principe wordt de schoolraad **om de vier jaar** opnieuw samengesteld. Hiervoor begint men te tellen vanaf 1 april 2005, de officiële start van de schoolraden. Het is voor de ouderraad wel mogelijk om de aanduiding van de oudervertegenwoordigers jaarlijks te hernieuwen.

Lokale gemeenschap

Met de lokale gemeenschap wordt de socio-economische of socio-culturele omgeving van de school bedoeld: leden van socio-economische of -culturele verenigingen, mensen met een verdienste op het vlak van bijv. onderwijs, wetenschap, economie of cultuur en met een betrokkenheid bij de school. De vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap worden bij consensus aangeduid door de andere geledingen in de schoolraad.

Aanwezigheid van schoolbestuur en directie

Het schoolbestuur (of zijn gemandateerde) woont de vergaderingen van de schoolraad bij. Zo kan de schoolraad maximaal geïnformeerd worden over geplande beslissingen en achterliggende beweegredenen. Het schoolbestuur kan er voor kiezen om zich te laten afvaardigen of de directeur daartoe te mandateren. Ook kan het schoolbestuur samen met de directeur aanwezig zijn.

Alleen als de schoolraad wil vergaderen om een advies op eigen initiatief op te stellen, kan de schoolraad aangeven dat zij dit liever doet zonder de aanwezigheid van (een afgevaardigde van) het schoolbestuur of de directeur. Om in overleg te treden is de aanwezigheid uiteraard vereist.

BEVOEGDHEDEN

Advies

De schoolraad kan aan het schoolbestuur op eigen initiatief een schriftelijk advies uitbrengen over alle onderwerpen waarvan decretaal bepaald is dat er overleg over moet zijn in de schoolraad (zie verder). Het schoolbestuur geeft na ontvangst van dit advies binnen 30 kalenderdagen een gemotiveerd antwoord.

VOORBEELD

In een West-Vlaamse nijverheidstechnische school is een werkgroep van leraren, leerlingen, ouders en de directie actief: OKIDO of OnderwijsKosten In De Outlook. Elke uitgavenpost wordt kritisch beoordeeld: zijn deze kosten verantwoord in functie van het te bereiken doel? Zo ja, hoe kan er worden bespaard met behoud van de nodige kwaliteit? Welke alternatieven zijn er voor handen? De creativiteit van de OKIDO'ers leidde intussen tot tal van oplossingen en besparingen. Bovendien nestelde zich op deze school een kritische ingesteldheid ten opzichte van schoolkosten en het beleid daaromtrent.

Overleg

Het schoolbestuur informeert de schoolraad tijdig over geplande beslissingen die voor overleg zullen worden voorgelegd. Op basis van deze informatie bepaalt de schoolraad bij het begin van het schooljaar zijn overlegagenda. Als daar in de loop van het schooljaar een beslissing aan wordt toegevoegd, komt die ook in aanmerking voor overleg.

Thema's schoolraad

Elk onderwerp waarover beslist moet worden, wordt door het schoolbestuur (of de directeur) voorgelegd aan de schoolraad als het betrekking heeft op:

1. de bepaling van het profiel van de directeur: wat verwacht de schoolraad dat een directeur moet kunnen, kennen en zijn?
2. het studieaanbod: welke studierichtingen biedt de school aan? Vinden zowel jongens als meisjes er hun gading? Hoe staat de schoolraad tegenover de oprichting van een kleuterafdeling of de opheffing van een vestigingsplaats?
3. de samenwerking met andere schoolbesturen en externe instanties: bijv. samenwerking rond verkeersveiligheid, milieu...
4. het busvervoer van leerlingen als dat door de school wordt georganiseerd;
5. het nascholingsbeleid: waarover volgen de leraren nascholing? Welke prioriteiten stelt de schoolraad voor?
6. het beleid met betrekking tot experimenten en projecten: bijv. zaken uit een geplande onderwijshervorming al eerder toepassen, een project rond kinderrechten...
7. het opstellen of wijzigen van het schoolreglement (incl. de bijdragenlijst, beleid rond reclame en sponsoring...), het schoolwerkplan in het basisonderwijs en het beleidsplan/-contract dat de samenwerking regelt tussen de school en het CLB;
8. infrastructuurwerken waarvan de kosten op 75.000 euro of meer worden geraamd (goedkopere ramingen of werken met een dringend karakter als gevolg van niet te voorzien gebeurtenissen moeten niet verplicht worden overlegd met de schoolraad);
9. de vaststelling van de criteria voor de aanwending van lestijden, uren, uren-leraar en punten: wanneer vallen de pauzes, meer of minder leerlingen per klas, uren besteed aan zorg...
10. het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid voor leerlingen: bijv. drankautomaten, schoolmaaltijden, anti-pestacties, verkeersacties...
11. het beleid met betrekking tot interne kwaliteitszorg, inclusief de bespreking van de resultaten van de doorlichting;
12. het gelijke onderwijskansenbeleid in het secundair onderwijs.

Het overleg leidt tot een verslag waarin alle standpunten worden opgenomen. Er wordt gestreefd naar een consensus. Het schoolbestuur (of zijn gemandateerde) neemt een gemotiveerde eindbeslissing na het overleg en brengt de schoolraad op de hoogte van de beslissing.

Informatie en communicatie

Om hun participatierechten volop te kunnen uitoefenen, moeten de leden van de schoolraad over voldoende informatie beschikken. Daarom hebben zij een algemeen informatierecht ten aanzien van het schoolbestuur en de directeur. Het **informatierecht** heeft betrekking op die zaken waarover de schoolraad advies- en overlegrechten heeft. Indien tijdens of na een overleg blijkt dat er cruciale informatie ontbreekt, dan wordt die bepaalde beslissing van het schoolbestuur opgeschort.

De schoolraad heeft zelf ook een **communicatie- en informatieplicht**. Personeelsleden, leerlingen en ouders dienen geïnformeerd te worden over de activiteiten, standpunten en de manier waarop de schoolraad zijn bevoegdheden uitoefent. Is er overleg gepland over een fundamentele verandering in de schoolorganisatie en de eigenheid van de school, dan moeten de leden van de schoolraad eerst de geleding die ze vertegenwoordigen informeren én raadplegen. De concrete afspraken over de communicatie- en informatieplicht worden in een huishoudelijk reglement vastgelegd.

Heeft de schoolraad recht op inzage in de schoolboekhouding?

De schoolraad moet over de nodige informatie beschikken om een degelijk advies te geven of om voorbereid in overleg te treden met het schoolbestuur. Als daartoe informatie uit de schoolboekhouding nodig is, dan kan de schoolraad dat vragen. We denken bijv. aan toelichting bij de grote kostenposten zoals verwarming, elektriciteit, verzekering... maar ook aan de kosten van de meerdaagse uitstappen (busvervoer, verblijf, toegangsgelden). Inzage in de ganse boekhouding zonder meer is geen redelijke vraag. Goede communicatie en vertrouwen zijn ook hier sleutelwoorden!

Voorstel van kalender voor de schoolraad

De VCOV stelt een jaarkalender voor die als leidraad gebruikt kan worden. Vertaling naar de eigen schoolcontext is altijd noodzakelijk, bijv. wat het aantal vergaderingen betreft en de planning in het jaar. De jaarkalender bevat alle onderwerpen waar de schoolraad overlegbevoegdheid voor heeft. Het is ook mogelijk hier een advies op eigen initiatief over uit te brengen.

Kalender schoolraad

<p>AUGUSTUS SEPTEMBER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toelichting bij schoolreglement* (overleg gebeurde eerder) • Planning vergaderingen schoolraad • Toelichting bij de aanwending van lestijden, uren, uren-leraar en punten (overleg gebeurde eerder) • Overleg over infrastructuurwerken > € 75.000 • Overleg over het gelijke onderwijskansenbeleid in het secundair onderwijs (in sept. 2015 is nieuwe GOK-cyclus van 3 jaar gestart, telkens in 2e jaar evalueren) • Toelichting bij beleid rond afwezigheden leraren (bijv. vervangingen, studie, taken...) • ...
<p>OKTOBER</p>	
<p>NOVEMBER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg over de bepaling van het profiel van de directeur (indien van toepassing) • Overleg over het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid voor leerlingen (permanent aandachtspunt) • Overleg over beleid interne kwaliteitszorg (permanent aandachtspunt) en resultaten doorlichting (indien van toepassing) • Informatie over het inschrijvingsbeleid van het volgende schooljaar • ...
<p>DECEMBER</p>	
<p>JANUARI FEBRUARI MAART</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg over het busvervoer als de school dat organiseert (voorafgaand aan overleg tussen school en De Lijn) • Overleg over het schoolreglement* (indien in schoolagenda gedrukt wordt) • Overleg over het schoolwerkplan* (of beleidsopties in het secundair onderwijs) • Overleg over de samenwerking met CLB (in 2014: overeenkomst voor 6 jaar gesloten; jaarlijks agenderen om te evalueren) • ...
<p>APRIL</p>	
<p>MEI JUNI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg over het studieaanbod • Overleg over de samenwerking met andere schoolbesturen en externe instanties • Overleg over de vaststelling van het nascholingsbeleid • Overleg over het beleid inzake experimenten en projecten • Overleg over het schoolreglement* • Overleg over de vaststelling van de criteria voor de aanwending van lestijden, uren, uren-leraar en punten • ...
<p>JULI</p>	

* *Onder het schoolreglement en het schoolwerkplan vallen heel veel onderwerpen!
In het schoolreglement staan bijv. de lijst van bijdragen (schoolkosten), afspraken over huiswerk, extra-murosactiviteiten, vakantie- en verlofregeling, stages, de leefregels op school...*

Kijk op Ond.vlaanderen.be/schoolreglement voor een overzicht.

In het schoolwerkplan staan bijv. het pedagogisch project, de organisatie van de school en indeling in leerlingengroepen, de beoordeling van het leerproces en de rapportering, het zorg- en GOK-beleid, de visie op vreemdetalenonderwijs...

WERKING

De werking van de schoolraad wordt geregeld in een huishoudelijk reglement.

Hierin bepaalt de schoolraad tenminste:

1. het aantal mandaten per geleding;
2. hoe nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot de schoolraad, en de redenen en de wijze waarop mandaten vervroegd beëindigd kunnen worden;
3. hoe ervaringsdeskundigen en experten kunnen betrokken worden;
4. de wijze van bijeenroeping en de vergaderfrequentie;
5. het tijdstip en de wijze waarop de agenda en de bijbehorende documenten worden bezorgd aan de leden van de schoolraad en aan de pedagogische raad, de leerlingenraad en de ouderraad;
6. de taken van de voorzitter;
7. de wijze van besluitvorming, met in het bijzonder de aanwezigheidsquota en de stemverhoudingen;
8. hoe de communicatie- en informatieplicht gerealiseerd wordt;
9. de afspraken rond het afzien van het recht op overleg;
10. de vakantieperiodes die de termijn schorsen waarbinnen het advies moet beantwoord worden en waarbinnen het overleg in de schoolraad dient plaats te vinden.

De schoolraad duidt een **voorzitter** aan. Dit kan iemand van buiten de raad zijn, maar dan heeft hij/zij geen stemrecht. Belangrijk om weten is dat de directeur noch een lid van het schoolbestuur voorzitter kunnen zijn omdat zij de gesprekspartner zijn van de schoolraad.

De schoolraad krijgt de nodige infrastructurele **ondersteuning** van het schoolbestuur, bijv. een geschikte vergaderruimte. Op verzoek wordt ook de nodige administratieve ondersteuning verleend, bijv. bezorgen van uitnodiging en verslag.

MEDEZEGGENSCHAPSCOLLEGE

Scholen binnen dezelfde scholengemeenschap kunnen kiezen om inspraak te organiseren via het medezeggenschapscollege, een orgaan waar de verschillende schoolraden in vertegenwoordigd zijn. Dit is enkel verplicht als ten minste één schoolraad erom vraagt en dit motiveert. In dat geval moeten alle schoolraden van diezelfde scholengemeenschap vertegenwoordigd worden.

De modernisering van het onderwijs (met bijv. de oprichting van domeinscholen) zal zeker baat hebben bij het bestaan van goed draaiende medezeggenschapscolleges. Bovendien telt het katholiek onderwijs anno 2016 ongeveer 850 scholengemeenschappen. Tegen 2020 plant men dit aantal terug te brengen tot ongeveer 150 'schaalvergroete besturen'. De VCOV pleit dan ook voor het voortbestaan van de medezeggenschapscolleges.

Het participatiedecreet stelt dat als er een medezeggenschapscollege is, de scholengemeenschap dit moet raadplegen bij beslissingen op het niveau van de scholengemeenschap over aangelegenheden die de vertegenwoordigde geledingen aanbelangen. Bij beslissingen over de ordening van een rationeel onderwijsaanbod en beslissingen over leerlingenoriëntering en -begeleiding moet deze raadpleging via overleg verlopen.

Enkele concrete voorbeelden van onderwerpen die aan bod kunnen komen in het medezeggenschapscollege zijn:

- het studieaanbod en het (al dan niet) aanbieden van bepaalde studierichtingen in het secundair onderwijs
- de studiekeuzebegeleiding in het basisonderwijs
- schoolkosten
- extra-muros-activiteiten en meerdaagse schoolreizen
- bouwdossiers en onderhoud gebouwen
- afspraken met betrekking tot opendeurdagen, verlofdagen...
- schoolverlaten tijdens middagpauzes in het secundair onderwijs
- ...

DE OUDERRAAD:

draaischijf van de participatie van ouders op school

OPRICHTING	18
SAMENSTELLING	18
BEVOEGDHEDEN	19
> Decretale bevoegdheden	
> Kerntaken	
WERKING	22
> Organisatie	
> Onverenigbaarheden	
> Financiën en verzekering	
> Ledenwerving	

OPRICHTING

In elke school kan een ouderraad worden opgericht. De oprichting is verplicht wanneer ten minste tien procent van de ouders erom vraagt. 'Ouders' zijn de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de leerling onder bewaring hebben. Om het percentage van ouders te bepalen dat om de oprichting vraagt, moet men ervan uitgaan dat er per gezin of leefeenheid slechts één vraag tot oprichting kan worden gesteld.

In de praktijk wordt doorgaans niet geteld hoeveel ouders de oprichting vragen. De bedoeling is dat de oprichting voldoende gedragen is. Zeker als een bestaande ouderwerking (oudercomité, vriendenkring...) aangeeft zich te willen omvormen, kan men van de gedragenheid uitgaan. Wel belangrijk is dat de ouderraad steeds **democratisch** samengesteld moet zijn en dat dus alle ouders de kans krijgen om toe te treden!

Het schoolbestuur kan een ouderraad oprichten op het niveau van de vestigingsplaats. Zo kan het voorvallen dat een school meerdere ouderraden heeft (bijv. voor kleuter- en lager onderwijs apart) maar slechts één schoolraad. Voor het afvaardigen van ouders naar de schoolraad worden deze ouderraden dan toch als één beschouwd en is er geen verschil in aantal vertegenwoordigers.

SAMENSTELLING

Als er nog geen ouderraad is op school, staat het schoolbestuur samen met de schoolraad in voor de samenstelling van de ouderraad via **verkiezingen**. Iedere ouder kan zich verkiesbaar stellen en is stemgerechtigd. Indien er minder of evenveel kandidaten zijn dan het aantal plaatsen, dan zijn de kandidaten van rechtswege verkozen en wordt de verkiezingsprocedure als beëindigd beschouwd. Er vindt dan met andere woorden geen stemming plaats.

Moet de ouderraad opnieuw samengesteld worden (dit gebeurt **om de vier jaar** te beginnen vanaf september 2004, dus 2016, 2020, 2024...), dan legt de zetelende ouderraad de manier waarop vast in het huishoudelijk reglement. De zetelende ouderraad staat ook in voor de organisatie van die samenstelling. De voorwaarde is dat alle ouders op de hoogte worden gebracht en zich kandidaat kunnen stellen. De VCOV raadt aan jaarlijks een oproep te doen naar nieuwe leden.

VOORBEELD

Een eenvoudige manier om nieuwe leden te vinden is de plus 2-methode. Iedere ouder uit de ouderraad spreekt 2 tot 5 ouders uit de eigen kennissenkring aan met de vraag om eens deel te nemen aan een bijeenkomst. Denk nooit: 'die papa gaat dat toch niet willen doen'! Persoonlijk aanspreken werkt. Een ouderraad uit Limburg kreeg op deze manier 2 nieuwe leden binnen de 3 maanden. Denk er wel aan dat dit niet de enige manier van werving mag zijn.

BEVOEGDHEDEN

Decretale bevoegdheden

Het zwaartepunt van inspraak op school wordt in het participatiedecreet bij de schoolraad gesitueerd. Het is immers daar dat de belangen en de voorstellen van alle betrokken actoren aan bod kunnen komen en tegenover elkaar worden afgewogen. De bevoegdheden van de ouderraad zijn dan ook omschreven vanuit de ondersteunende rol aan de schoolraad.

De ouderraad kan op vraag van de schoolraad of op eigen initiatief advies uitbrengen aan de schoolraad of aan het schoolbestuur over alle aangelegenheden waarover de schoolraad overlegbevoegdheid heeft. Dit gaat heel breed omdat de schoolraad bevoegd is voor heel wat zaken die invloed hebben op het dagelijkse schoolleven. Het schoolbestuur geeft na ontvangst van dit advies een gemotiveerd antwoord binnen 30 kalenderdagen. Elk advies wordt ter informatie bezorgd aan de andere deelraden en de schoolraad.

VOORBEELD

Een West-Vlaamse ouderraad maakte zich zorgen over de geplande invoering van een schooluniform. De ouders deden navraag bij andere scholen, lijsten voor- en nadelen op en formuleerden uiteindelijk een advies dat de oudervertegenwoordigers meenamen naar de schoolraad. Op basis hiervan nam het schoolbestuur een beslissing waar alle partijen zich in konden vinden.

Als de ouderraad voor het uitoefenen van de adviesbevoegdheid meer informatie wil, kan hiervoor via de leden van de schoolraad een vraag aan het schoolbestuur gericht worden. De ouderraad heeft dus **recht op informatie** via de vertegenwoordigers in de schoolraad.

De ouderraad heeft op zijn beurt een **informatie- en communicatieplicht** over de activiteiten en standpunten tegenover al het personeel, alle leerlingen en alle ouders.

Paneel aan de schoolpoort met wisselende borden over de activiteiten van de ouderwerking.

Kerntaken

Voor een officiële ouderraad gelden de decretale bevoegdheden, maar dat betekent niet dat een ouderraad geen andere taken mag of kan opnemen. De VCOV onderscheidt vier kerntaken voor elke ouderwerking op school. Ze zijn alle vier even belangrijk en er zullen voor elke taak ouders zijn die er meer of minder voeling mee hebben. Zo kan de ouderwerking inspelen op de verschillende interesses van haar vrijwilligers.

- **Informereren en communiceren over opvoeding en onderwijs**

Ouders zijn in de eerste plaats betrokken bij de opvoeding van en het onderwijs aan hun eigen kind. Door ouders te informeren over zaken die raakvlakken hebben zowel thuis als op school, bijv. pesten, huiswerk... kan het niveau van het eigen kind overschreden worden en raken ouders betrokken bij wat er in de klas en op school gebeurt. Ouders vinden het leuk om het schoolleven te kunnen volgen via een nieuwsbrief, website, sociale media...

In de andere richting is het belangrijk dat de ouderraad de zorgen en bekommernissen van ouders hoort en er gevolg aan geeft.

- **Ontmoetingsactiviteiten organiseren**

Een oudervriendelijke school is een school waar ouders zich thuis voelen, waar ze welkom zijn met hun kleine en grote bekommernissen. Om zo'n klimaat te scheppen is het een voorwaarde dat er veel gelegenheden tot contact zijn, bijv. een spelnamiddag, koffiemoment, quiz, herfstwandeling... Waar ouders elkaar en de school kunnen ontmoeten in een veilige, gemoedelijke sfeer, zal het nadien makkelijker zijn om het gesprek over moeilijkere zaken aan te gaan.

- **Ondersteunen**

Er komt heel wat bij kijken om onderwijs te kunnen organiseren. School is zoveel meer dan enkel lesgeven. De praktische hulp van ouders is dan ook heel welkom op school, bijv. bij het aanleggen van een moestuin, een verhuis naar een nieuw gebouw... Ook de financiële steun van een ouderwerking wordt gewaardeerd om de leerlingen die extra's te geven die niet met de reguliere werkmiddelen bekostigd kunnen worden, bijv. cadeautjes van de Sint, nieuwe speel- en turntoestellen, computeruitrusting...

- **Meedenken**

Ouders bekijken de school met een andere blik dan het schoolteam. Ze zien kansen en uitdagingen waar de school zich (nog) niet bewust van was. Voorstellen tot verandering worden dan ook best bij de ouders afgetoetst. Omgekeerd kunnen ouders ideeën aanbrengen en mee uitwerken. Let er op dat alle ouders hun stem kunnen laten horen. Een ouderraad moet alle ouders vertegenwoordigen en streven naar een representatieve samenstelling. Dit is niet gemakkelijk, maar de ouderraad moet ook aandacht hebben voor ouders die om allerlei redenen moeilijk bereikbaar zijn.

Voorbeeld

In een school in Vlaams-Brabant is er wekelijks een koffiemoment: ouders praten en drinken er koffie. Er is ruimte voor een gezellige babbel en om vragen te stellen. Dergelijk initiatief kan uitgroeien tot een 'straf koffiemoment' waar ouders gevraagd wordt naar hun mening over het verkeer in de schoolomgeving, de herinrichting van de speelplaats, het verloop van het oudercontact...

WERKING

Het participatiedecreet bepaalt dat de werking van de ouderraad wordt vastgelegd in het **huishoudelijk reglement**.

Er moeten afspraken gemaakt worden over:

1. de wijze van samenstelling;
2. het aantal mandaten;
3. hoe nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot de raad, en de redenen en wijze waarop mandaten vervroegd beëindigd kunnen worden;
4. hoe de afvaardiging naar de schoolraad gebeurt;
5. hoe ervaringsdeskundigen en experts kunnen betrokken worden;
6. de wijze van bijeenroeping en de vergaderfrequentie;
7. de wijze van besluitvorming;
8. hoe de communicatie- en informatieplicht gerealiseerd wordt;
9. de vakantieperiodes die de termijn schorsen waarbinnen het advies van de ouderraad beantwoord moet worden.

De ouderraad krijgt de nodige logistieke ondersteuning van het schoolbestuur, bijv. een geschikte vergaderruimte.

Organisatie

Hoe de ouderraad zich structureert, ligt niet vast. De meeste ouderraden verkiezen een **dagelijks bestuur** dat bestaat uit voorzitter, secretaris en penningmeester. Andere veel voorkomende functies zijn VCOV-contactpersoon, verantwoordelijke helpende handen...

Naast het bestuur kunnen er thematische **werkgroepen** zijn: de grote lijnen worden bepaald in de ouderraad, maar de werkgroepen diepen die verder uit. Op de vergaderingen wordt er verslag uitgebracht van de werkzaamheden. Ook leden van het schoolteam kunnen deel uit maken van deze werkgroepen, bijv. rond schoolkosten, verkeer, sociale media, onthaal, diversiteit... Sommige ouderraden streven ernaar alle klassen of alle leerjaren te vertegenwoordigen via **klasafgevaardigden of klasouders**.

VOORBEELD

In een school in Oost-Vlaanderen heeft elke klas een klasmeter of -peter. Deze ouders, ook contactouders genoemd, vormen een brug tussen school en ouders. Ze zijn een communicatiekanaal voor veelal praktische zaken. Ze stimuleren andere ouders om te helpen bij activiteiten, inventariseren de vaardigheden en inzetbaarheid van ouders, moedigen ouders aan om met hun bekommernissen naar de school te stappen. Eén- of tweemaal per schooljaar komen ze samen in een afzonderlijke vergadering.

De **directeur en/of andere personeelsleden** zijn meestal aanwezig op de vergaderingen van de ouderraad. Dit is belangrijk voor een goede informatiedoorstroming en om ideeën en voorstellen af te toetsen. Toch is het ook mogelijk om zonder aanwezigheid van iemand van de school te vergaderen. Dit is aangewezen, bijv. wanneer de ouders een moeilijk dossier eerst onderling willen bespreken. Praktische regelingen treffen over een geplande activiteit gebeurt in de praktijk ook vaak zonder de directie of leraren.

Onverenigbaarheden

Het decreet legt geen **onverenigbaarheden** op. Toch is het aan te raden om hierover afspraken te maken in het huishoudelijk reglement. Bijv. een ouder die tevens leraar is op de school, de partner van een lid van het schoolbestuur... neemt best geen bestuursfunctie op. Ook voor de afvaardiging naar de schoolraad is het belangrijk de onverenigbaarheden te bekijken.

Belangrijk om weten is dat elke ouder met kinderen op de school zich kandidaat mag stellen voor de ouderraad. Ouders weigeren kan niet. Wanneer er verkiezingen worden georganiseerd om de ouderraad samen te stellen, kan het wel dat er kandidaten niet verkozen worden.

Financiën en verzekering

Het participatiedecreet gaat er niet vanuit dat een ouderraad winstgevende activiteiten organiseert en dus financiën beheert. Toch is dit niet uitgesloten en zorgen veruit de meeste ouderraden voor financiële steun voor de schoolwerking. Deze financiën moeten opgenomen worden in de **schoolboekhouding**. Het schoolbestuur is hiertoe verplicht door de vzw-wetgeving.

De ouderraad kan een eigen rekening hebben, zelf het overzicht bewaren op in- en uitgaven, maar de rekening moet terug te vinden zijn in de schoolboekhouding. Concreet betekent dit dat de school er juridisch eigenaar van is. Goede afspraken over **volmachten** en **besteding van de financiën** zijn dan ook noodzakelijk! Het is aan te raden dat naast de directeur ook twee ouders volmacht hebben over de rekening van de ouderraad. Voor de besteding van de financiën stelt de ouderraad best een **afsprakennota** op in overleg met de school. In deze nota staan de activiteiten die georganiseerd gaan worden, de verwachte opbrengst en de besteding.

De ouderraad moet voor de organisatie van activiteiten steeds de goedkeuring hebben van de school. Het schoolbestuur staat dan in voor de verzekering van de leden van de ouderraad. De burgerlijke aansprakelijkheid wordt gedekt door de **schoolpolis**. Naast de aansprakelijkheidsverzekering kan de school nog een verzekering afsluiten voor lichamelijke ongevallen en voor rechtsbijstand. In geval van twijfel is het best de verzekeringsagent uit te nodigen voor een toelichting!

Ledenwerving

De ouderraad wordt samengesteld voor een periode van vier jaar. Uiteraard is het aangewezen jaarlijks een oproep te doen naar nieuwe leden. Wanneer het maximum aantal leden niet bereikt is, of wanneer er geen maximum is, kunnen alle kandidaten onmiddellijk toetreden.

Er komt een einde aan het lidmaatschap als de ouders geen kinderen meer hebben op de school. De ouderraad kan zelf bijkomende afspraken maken over het uittreden.

Het aantrekken van nieuwe leden is een proces dat permanent loopt.

ENKELE TIPS:

- Wees zichtbaar en herkenbaar: met een eigen logo, T-shirt, verslagen uithangen, realisaties in de verf zetten...
- Voor ieder wat wils: organiseer verschillende soorten activiteiten en werkgroepen zodat iedere ouder ergens aansluiting bij vindt;
- Elk engagement is evenwaardig: helpende handen zijn even waardevol als 'denkers';
- Spreek ouders persoonlijk aan: vraag ieder lid een potentiële kandidaat mee te brengen;
- Leg nieuwe leden in de watten: maak hen wegwijs, toon interesse, vraag naar verwachtingen...
- Stel realistische verwachtingen: wat is bijv. bij een activiteit een goede opkomst?
- Blijf toegankelijk voor iedereen en hou rekening met diversiteit
- Maak het gezellig!

HET VERSCHIL TUSSEN OUDERRAAD EN OUDERCOMITE

STATUUT	28
FINANCIËN EN VERZEKERING	28
VRIJWILLIGERSBELEID	29
ORGANISATIEMODELLEN VOOR FINANCIËN, VERZEKERINGEN EN AANSPRAKELIJKHEID VAN OUDERRADEN EN OUDERCOMITÉS	30

STATUUT

Een ouderwerking op school kan drie mogelijke statuten hebben:

1. Een ouderraad:

dit is een officieel onderdeel van de school met een decretale basis in het participatiedecreet. Een ouderraad valt onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en heeft welbepaalde rechten en plichten.

2. Een feitelijke vereniging:

wanneer twee of meer personen zich verenigen rond een gemeenschappelijk doel, spreekt men van een feitelijke vereniging. Dit is het geval bij een oudercomité, vriendenkring... Een feitelijke vereniging heeft geen rechten en plichten. Worden er schulden gemaakt, dan zijn de leden zelf aansprakelijk aangezien de vereniging geen rechtspersoonlijkheid heeft.

3. Het vzw-statuut:

dit komt weinig voor en is slechts nodig wanneer de ouderwerking grote sommen geld beheert en/of optreedt als werkgever (bijv. voor kinderopvang). Er zijn een aantal administratieve en fiscale verplichtingen aan verbonden in verband met de boekhouding, ledenlijst...

De meest veilige vorm van ouderwerking is een ouderraad. Oudercomités die zich willen omvormen tot een ouderraad kunnen dat. De belangrijkste voorwaarde is de democratische samenstelling en het opstellen van een huishoudelijk reglement.

FINANCIËN EN VERZEKERING

Het statuut van de ouderwerking heeft belangrijke gevolgen voor de financiën en de verzekering. Zo moeten de gelden van een ouderraad altijd opgenomen worden in de **schoolboekhouding**. Dit kan met behoud van het eigen rekeningnummer. Maak goede afspraken met de school en de boekhouder over volmachten, besteding, bewijzen...

De **schoolpolis** geldt voor alle activiteiten die tot het schoolleven behoren. Voor een ouderraad is dat duidelijk omdat deze raad voor alle activiteiten de toestemming van de school nodig heeft. Een oudercomité kan activiteiten op eigen initiatief organiseren, maar is dan niet gedekt door de schoolpolis. Belangrijk is om op de uitnodigingen steeds te vermelden 'de school organiseert in samenwerking met het oudercomité...'

Als kan aangetoond worden dat een vrijwilliger een zware fout maakte, zal de schoolpolis niet tussenkomen. Denk bijv. aan het onbewaakt achterlaten van een barbecue op een schoolfeest, het laten rondslingeren van werkmateriaal... Iedere vrijwilliger dient te handelen als 'een goede huisvader'. Raadpleeg de verzekeringsagent van de schoolpolis voor meer informatie.

Voorbeeld

Een lid van een oudercomité (feitelijke vereniging) huurde een koelkast voor het schoolfeest. Door een probleem met de aansluiting op het stroomnetwerk ging de koelkast stuk. De schoolpolis kwam niet tussen, omdat de huurovereenkomst op naam van de ouder stond.

VRIJWILLIGERSBELEID

Vóór een vrijwilliger aan de slag gaat, moet minstens volgende informatie gegeven worden:

- de sociale doelstelling van de organisatie (vermeld in het huishoudelijk reglement);
- het juridisch statuut van de organisatie;
- dat er een verzekering Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid (BA) is afgesloten voor de vrijwilligers (minstens maatschappij en polisnummer vermelden);
- of andere vrijwilligersverzekeringen zijn afgesloten en welke, bijv. rechtsbijstand, lichamelijke ongevallen...
- of een kostenvergoeding betaald wordt en zo ja, welke kosten, bij welke opdrachten/taken, aan welke voorwaarden, wanneer, forfaitair of bewezen door documenten...
- dat de geheimhoudingsplicht geldt (bijv. over individuele dossiers) en dat de vrijwilliger die moet naleven. Specifieke organisatiegebonden afspraken moeten ook opgesomd worden.

De vorm waarin die informatie wordt aangeboden, kan men vrij kiezen. Dat mag op papier, via mail, de website...

Heeft de ouderwerking het statuut van feitelijke vereniging of vzw, dan is zij zelf verantwoordelijk voor het verspreiden van deze informatie onder haar vrijwilligers.

Is de ouderwerking een ouderraad, dan is dit de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. De VCOV raadt toch aan deze informatie toe te voegen aan het huishoudelijk reglement.

Vrijwilligers worden niet betaald, maar de **kosten** die ze maken kunnen wel vergoed worden. De ouderwerking kan zelf kiezen of en hoe ze dit doet. Het is gebruikelijk dat gemaakte onkosten (kasticket geldt als bewijs) terugbetaald worden, bijv. inkopen voor een receptie, versiering van de sporthal... Een kilometervergoeding wordt niet vaak toegekend, maar het kan wel.

Er kan gevraagd worden een **lijst van vrijwilligers** aan te leggen bij het begin van het schooljaar of bij een grote activiteit. Check dit bij de verzekeringsagent!

ORGANISATIEMODELLEN

	ouderraad	ouderwerking als feitelijke vereniging	ouderwerking als zelfstandige vzw
statuut	<ul style="list-style-type: none"> - Officieel inspraakorgaan - Decretale verankering met de school (cfr. participatiedecreet) 	<ul style="list-style-type: none"> - Feitelijke vereniging - Geen decretale verankering met de school 	<ul style="list-style-type: none"> - Vzw (vereniging zonder winstoogmerk) - Geen decretale verankering met de school - Zelfstandige juridische entiteit
activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseert activiteiten in samenspraak en in overleg met de school - Kan samen met de school overleggen over thema's die ouders en kinderen aangaan - Adviesbevoegdheid t.a.v. de schoolraad - Kan ouders uit de ouderaad afvaardigen voor de schoolraad 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan activiteiten organiseren in samenspraak met de school, of op eigen initiatief - Kan samen met de school overleggen over thema's die ouders en kinderen aangaan 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan activiteiten organiseren in samenspraak met de school, of op eigen initiatief - Kan samen met de school overleggen over thema's die ouders en kinderen aangaan
boekhouding	<ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van en uitgevoerd door de schoolboekhouding - De penningmeester van de ouderaad houdt een kasboek bij 	<ul style="list-style-type: none"> - Voor activiteiten georganiseerd i.s.m. de school, kan de school vragen het geld in de schoolboekhouding op te nemen - Gelden afkomstig van activiteiten buiten de school worden beheerd door de bestuurders van de vereniging - Boekhouding beperkt zich tot bijhouden van kasboek en bewijzen 	<ul style="list-style-type: none"> - Boekhouding verplicht volgens de vzw-wetgeving (grote of kleine vzw)
andere verplichtingen	<ul style="list-style-type: none"> - Informatieplicht over activiteiten en standpunten naar ouders, leerlingen en personeel (cfr. participatiedecreet) - Inspanningsverplichting naar kansengroepen: de ouderaad streeft naar een samenstelling die overeenstemt met het publiek van de school 	<ul style="list-style-type: none"> - Informatieplicht naar vrijwilligers over verzeeringen, onkosten... (cfr. vrijwilligerswetgeving) 	<ul style="list-style-type: none"> - Informatieplicht naar vrijwilligers over verzeeringen, onkosten... (cfr. vrijwilligerswetgeving)
besteding van de verzamelde gelden	<ul style="list-style-type: none"> - Beslissing door de ouderaad in samenspraak met de schooldirectie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfstandig beheer en autonome besteding, maar best in overleg met de school 	<ul style="list-style-type: none"> - Beheer en besteding door de Raad van Bestuur van de vzw, overeenkomstig de statuten van de vzw - De vzw- statuten voorzien dat de besteding gebeurt in het voordeel van de school

VERZEKERING	<ul style="list-style-type: none"> - Volledig gedekt door de schoolverzekering voor alle activiteiten georganiseerd samen met de school 	<ul style="list-style-type: none"> - Een ouderwerking die haar activiteiten plant en organiseert in overleg met de school is gedekt door de verzekeringen van de school (doe navraag bij directie over de schoolpolis!) - Als een ouderwerking een activiteit wil organiseren zonder overleg en toestemming van de school, moet zij zelf de nodige verzekeringen afsluiten 	<ul style="list-style-type: none"> - Als zelfstandige, juridische persoonlijkheid moet men zelf verzekeringen afsluiten: een polis voor burgerlijke aansprakelijkheid en ongevallen voor alle vrijwilligers waarop men beroep doet en voor alle georganiseerde activiteiten
VERANTWOORDELIJKHEID	<ul style="list-style-type: none"> - Alle activiteiten worden beschouwd als schoolactiviteiten en vallen onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur 	<ul style="list-style-type: none"> - Alle activiteiten die de ouderwerking plant en organiseert in overleg met de school vallen onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur - Als een ouderwerking een activiteit organiseert zonder overleg met de school, kan elk lid van het bestuur hoofdelijk aansprakelijk gesteld worden voor ev. negatieve gevolgen van genomen beslissingen of georganiseerde activiteiten (bijv. bij faillissement) 	<ul style="list-style-type: none"> - De vzw is als organisatie verantwoordelijk voor de correct genomen beslissingen en de georganiseerde activiteiten - Indien er geen kwaad opzet of moedwil in het spel is, wordt de hoofdelijke aansprakelijkheid normaal niet ingeroepen
VOORNAAMSTE VOORDELEN	<ul style="list-style-type: none"> - Officieel inspraakorgaan - Minder papierwerk - Geen verantwoordelijkheid voor burgerlijke aansprakelijkheid en ongevallen - Geen financiële aansprakelijkheid 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer vrijheid in organisatie van activiteiten en besteding van de opbrengsten 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer vrijheid in organisatie van activiteiten en besteding van de opbrengsten - Geen hoofdelijke aansprakelijkheid van de leden
MOGELIJKE NADELEN	<ul style="list-style-type: none"> - Omdat de school de administratieve verantwoordelijkheid draagt, heeft ze altijd medezeggenschap over de financiën - Als er geen aparte rekening is voor de ouderaad, moet de ouderraad voor elke uitgave geld aan de school vragen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoofdelijke aansprakelijkheid van elk lid van de vereniging bij eventuele ongevallen en schade aan derden - Leden zijn aansprakelijk voor de schulden van de vereniging met hun persoonlijk vermogen - Problemen indien identificatiedocument 'feitelijke vereniging' bij de bank niet in orde is 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen voor opmaak en bijhouden van het papierwerk: statuten, verslagen, boekhouding, ledenlijsten, jaarrekening... - Financiële kost (wijziging statuten, ledenlijst...) - Verplichte verzekeringen - Strikte regelgeving vzw (boete bij niet navolgen)

ONTHAAL

Ouders zullen sneller meehelpen of meedenken op school, wanneer ze zich daar ook welkom voelen. Onthalen gebeurt niet enkel de eerste schooldagen, maar bij ieder contactmoment tussen een ouder en de school. Niet alleen de formele contactmomenten zoals bijv. het inschrijvingsmoment, oudercontacten... moeten in rekening worden gebracht. Ook de informele contactmomenten vervullen een belangrijke rol.

De ouderraad kan meewerken aan het onthaalbeleid van de school door dit beleid onder de loep te nemen en vanuit de eigen ervaringen positieve punten te benadrukken of verbeteringsuggesties te doen. Concrete actie is er bij het verwelkomen van ouders op de opendeurdag, geven van een rondleiding bij de inschrijving, een drankje aanbieden tijdens het wachten bij het oudercontact...

Verder kan de ouderraad de **toegankelijkheid van de participatieorganen** op school kritisch bekijken: is de ouderraad bekend bij alle ouders? Welke drempels zijn er om naar de vergaderingen te komen? Is de deelnameprijs van de activiteiten haalbaar voor alle ouders?

VOORBEELD

Een ouderwerking van een secundaire school uit Limburg organiseerde een leuke kennismakingsactiviteit voor haar leden: een mystery tour op school. Wat aangekondigd werd als een gewone rondleiding, bleek een spannende fotozoektocht door het schoolgebouw! Verdeeld in groepen leerden de ouders elkaar, de school en de directieleden beter kennen.

REPRESENTATIEF

Hoewel de samenleving steeds kleurrijker wordt, is dat in de school- en ouderraad meestal niet het geval. Diversiteit in de overlegorganen zorgt er nochtans voor dat problemen en noden vanuit meerdere invalshoeken bekeken worden. Bovendien creëert het een breed maatschappelijk draagvlak voor veranderingen.

De overheid heeft dan ook een **inspanningsverplichting** ingeschreven om maatschappelijk kwetsbare groepen beter te betrekken bij het schoolbeleid. Het is voor alle betrokkenen bij de school een opdracht om te streven naar een **weerspiegeling van de schoolpopulatie** in de participatieorganen. Alle leerlingen, ouders en personeelsleden moeten de kans krijgen om te participeren. Zowel de school- als de ouderraad hebben de mogelijkheid om ervaringsdeskundigen en experts te betrekken, maar er is meer nodig.

Gebruik niet één, maar **zoveel mogelijk communicatiekanalen** om ouders te bereiken: brief, flyer, e-mail, infobord aan schoolpoort, affiches, website, elektronisch leerplatform, het online platform Gimme, sociale media, persoonlijk aanspreken, schoolpoortcontacten, gsm/sms, klasouders, ombudsouder, lokale pers, schoolblog, huisbezoek... Ouders zijn een divers publiek. Denk niet te gauw: 'We hebben een briefje meegegeven, dus ze weten het.'

Zoek niet alleen naar goede manieren om een boodschap over te brengen, zorg er ook voor dat de boodschap zelf helder is. Staat er geen onderwijsjargon in? Zijn de zinnen actief geformuleerd, kort en duidelijk? Er zijn verschillende mogelijkheden om informatie toegankelijk te maken voor anderstalige of taalarme ouders: brieven vertalen, pictogrammen gebruiken, tolken of brugfiguren inzetten, lessen Nederlands op school organiseren, mondeling toelichten...

PARTICIPATIEVE METHODEN

Een goede band met alle ouders is essentieel voor een geslaagde ouderwerking. Ouders in de ouder- en schoolraad moeten zoveel mogelijk de mening van alle ouders kennen. Op die manier kunnen ze hun stem vertolken in het lokale schoolbeleid.

Een heel eenvoudige manier om ouders te bevragen is via blokjes die in een koker naar keuze moeten gedeponeerd worden.

Dialogotafels, online stemprogramma's, laagdrempelige bevestigingen en 'straffe koffiemomenten' zijn enkele andere manieren om minder mondige ouders te beluisteren. Ook een open vergadering van de ouderraad en het GPS-brainstormspel bewijzen goede diensten!

VOORBEELD

Het GPS-brainstormspel is ontworpen door Flanders DC, een organisatie voor ondernemingscreativiteit, opgericht door de Vlaamse regering. Het spel wordt gebruikt om op een gestructureerde manier ideeën te verzamelen. Zo kan het bijv. gebruikt worden om de mening van ouders te leren kennen over de ouder- of schoolwerking.

Hoe de stem van alle ouders vertegenwoordigen?

- 1. Gebruik de VCOV-quickscan om na te gaan of je ouderwerking werkelijk openstaat voor alle ouders.**

- 2. Maak een elektronische bevraging over heikele punten.**

Dit kan in sommige gevallen gratis via volgende websites: Surveymonkey, Enquetemaken, be, Limesurvey, Google formulieren... Ook via Smartschool is het mogelijk enquêtes te maken!

- 3. Hou een stemming met snoeppapertjes op een moment dat veel ouders op school zijn.**

Geef ouders een snoepje (Chokotoff, Napoleon...) en vraag hen het papertje in 1 van 2 (of meer) antwoorddozen te steken.

- 4. Vergader tijdens een wandeling door de school.**

Wandel met de ouders door de school en sta stil op belangrijke plaatsen om ze ter plekke te bespreken, bijv. wat vinden de ouders van de referregeling? Welke tips hebben ze om de schooltoiletten proper te houden? ...

- 5. Breng (nieuwe) ouders op het einde van het schooljaar samen om de schoolwerking te evalueren.**

Nieuwe ouders kijken met een frisse blik naar de school en vinden sommige dingen niet zo vanzelfsprekend als 'de anciens', bijv. het afhalen van de kinderen na schooltijd, de regeling van voor- en nabewaking, het oudercontact...

- 6. Geef alle ouders de mogelijkheid agendapunten in te dienen.**

Bied ouders de mogelijkheid een keer naar de ouderraad te komen om een probleem te bespreken, zonder zich verder te engageren. Of vraag naar agendapunten via e-mail, ideeënbus...

- 7. Laat je inspireren door de VCOV-brochure 'Betrekken van moeilijk bereikbare ouders'**

Het participatiedecreet vereist dat alle participatieorganen op school zich inspannen om ook kwetsbare doelgroepen te betrekken bij het schoolbeleid. Deze brochure reikt handvaten en voorbeelden aan.

- 8. Organiseer een praat- en luistermoment rond een onderwerp dat ter discussie staat.**

Op de VCOV-website vind je methoden om ouders samen te brengen en naar hen te luisteren: bijv. koffiemomenten, dialoogtafels, oudertafels, het GPS-brainstormspel...

- 9. Streef naar een representatieve weergave van de schoolpopulatie in de participatieorganen.**

Probeer van elke klas, graad, leerjaar, studierichting... een ouder te hebben in de ouderwerking. Is de man-vrouw verhouding evenwichtig? Zijn de ouders van vreemde afkomst vertegenwoordigd?

- 10. Geef elk lid tijdens een discussie een andere rol.**

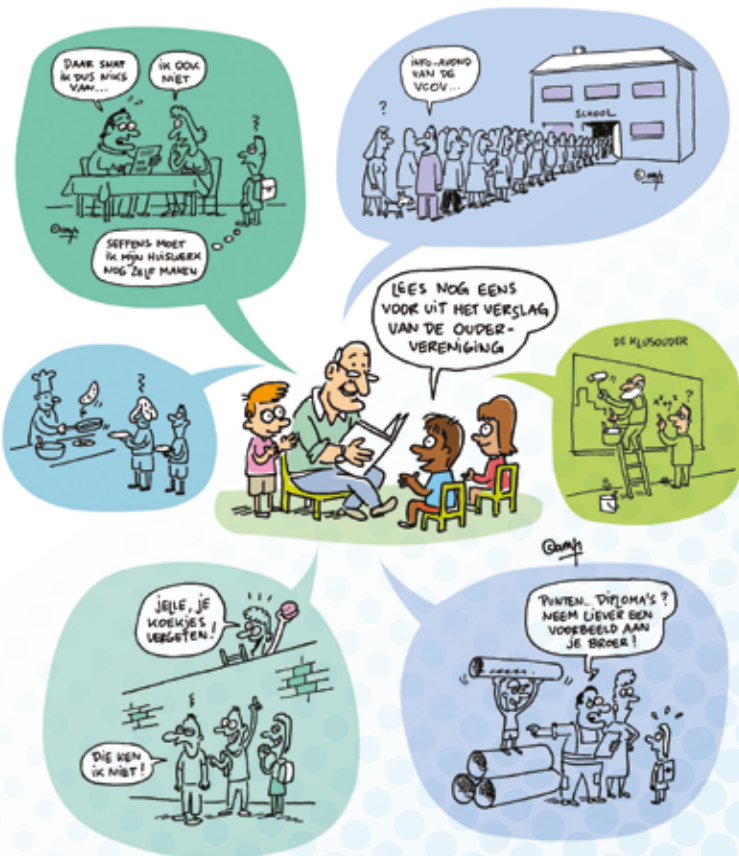
Maak kaartjes met 'soorten' ouders: bijv. anderstalige ouder, alleenstaande ouder, ouder die in shiften werkt, ouder die het financieel moeilijk heeft, ouder die langdurig ziek is... en laat ieder lid van de ouderraad een voorstel vanuit die rol bekijken.

Bijv. wat zou een ouder die in shiften werkt van de wijziging van de schooluren denken?

BOUWEN AAN EEN GOEDE RELATIE

CONFLICTEN VOORKOMEN	40
WAT BIJ GESCHILLEN?	41
COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR	42

CONFLICTEN VOORKOMEN

In het onderwijs ontmoeten heel veel verschillende mensen elkaar: vakleerkrachten, directie, onderhoudspersoneel, CLB-medewerkers, leden van de ouder- en schoolraad... en natuurlijk de leerling met zijn of haar ouders. Dat er al eens onenigheid is, is niet verwonderlijk. Ieder heeft, naast een gemeenschappelijk, ook een eigen waarden- en normenpatroon, levensgeschiedenis, culturele achtergrond... Een respectvolle houding van en naar alle betrokkenen kan echter voorkomen dat geschillen ontaarden.

Deze tips kunnen helpen om het gesprek aan te gaan:

Tip

- **Gouden regel nummer 1: laat even bezinken.**
Reageer niet onmiddellijk als je boos bent. Een al te snelle reactie doet soms meer kwaad dan goed doordat de emoties overheersen.
- **Heb je een vraag, probleem, frustratie? Krop ze niet op.**
Praat er over met de meest geschikte persoon. Aan de schoolpoort problemen ventileren kan opluchten, maar creëert geen oplossing.
- **Kaart een probleem niet terloops aan.**
Maak een afspraak en bespreek het op de juiste plaats, op de juiste tijd en met de juiste persoon.
- **Beschrijf het probleem zo objectief mogelijk.**
Geef de feiten. Zeg tegelijk wat je voelt. Vraag om uitleg.
- **Elk verhaal heeft twee kanten.**
Luister ook naar wat de school zegt.
- **Maak geen verwijten.**
Vertel wat jij zou willen, wat je wenst. Bij verwijten klap de deur snel dicht.
- **Gebruik ik-boodschappen.**
Formuleer een probleem als een zorg. "Ik zit ermee dat mijn kind bang voor jou is" en niet: "Jij maakt al die kinderen doodsbang".
- **Zorg dat je goed geïnformeerd bent.**
Wat staat in het schoolreglement? Informeer je bij andere hulplijnen.
- **Blijf in gesprek.**
Niemand is gebaat bij een ruzie. Lukt een gesprek niet meer, ga op zoek naar een bemiddelaar.
- **Hou steeds het welzijn van je kind voor ogen.**
Dat is de inzet. Het gaat niet om 'wie krijgt nu gelijk?'

De sleutel voor een goede relatie tussen de participatieorganen en de school ligt in de **communicatie**.

Volgende aandachtspunten helpen een heel eind op weg:

Tip

- Zet de directeur niet voor voldongen feiten op een vergadering maar bespreek delicate thema's even vooraf.
- Formuleer kritiek opbouwend en bied aan mee te zoeken naar oplossingen.
- Formuleer problemen algemeen en wees discreet. Bespreek geen persoonlijke problemen op de vergadering en vermijd het noemen van namen.
- Verhelder motieven: 'waarom wil de schoolraad toelichting over...' of 'waarom wil de ouderraad zonder aanwezigheid van de school vergaderen?'
- Maak duidelijke afspraken over de financiën.
- Leer uit het verleden maar rinkel het niet te pas en te onpas op. Laat oude koeien in de gracht.

WAT BIJ GESCHILLEN?

Ligt er bij een conflict geen bevredigende oplossing in het verschiet? Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen op school en aanspreekbaar bij problemen. Aarzel niet om de VCOV advies te vragen.

Binnen het onderwijslandschap zijn er diverse instanties die klachten van ouders behandelen. Meestal gaat het om een louter juridische benadering en wordt nagegaan of de juiste procedures op een correcte manier gevolgd zijn.

Gaan de klachten over het niet-naleven van de bepalingen omtrent de bevoegdheden en de besluitvormingsprocedures zoals vermeld in het participatiedecreet? Dan voorziet het decreet dat de schoolraad, zijn geledingen en iedere belanghebbende zich kan wenden tot de Commissie Zorgvuldig Bestuur.

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

Deze commissie situeert zich binnen het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming. Zorgvuldig bestuur betekent dat scholen zich in de dagelijkse werking aan een aantal principes moeten houden:

1. **Kosteloosheid:** er mag geen inschrijvingsgeld gevraagd worden en de lijst van bijdragen moet in het schoolreglement opgenomen worden (na overleg in de schoolraad);
2. **Eerlijke concurrentie:** scholen mogen publiciteit maken, op een manier die andere scholen niet in diskrediet brengt;
3. **Verbod op politieke activiteiten:** binnen het domein van de school mogen geen politieke ideeën verspreid worden;
4. **Handelsactiviteiten** zijn mogelijk als ze niet enkel bedoeld zijn om winst te maken en als ze kaderen in de normale dienstverlening van de school of occasioneel zijn;
5. **Reclame en sponsoring:** in principe komt er geen reclame voor in onderwijsactiviteiten, tenzij het gaat om de melding van een sponsor. In het basisonderwijs mag dit enkel bij niet-verplichte activiteiten. Bij de verplichte activiteiten in het basisonderwijs is geen sponsorvermelding toegelaten. De reclame moet in elk geval fatsoenlijk zijn en mag de geloofwaardigheid van de school niet in het gedrang brengen.
6. **Participatie in het gesubsidieerd onderwijs:** naleven van de bepalingen uit het participatiedecreet, bijv. de overlegbevoegdheid, samenstelling schoolraad...

Iedere belanghebbende kan over zijn rechten en plichten inzake zorgvuldig bestuur informatie inwinnen of een klachtenprocedure starten. Deze laatste mondt uit in een beslissing van de Commissie en een eventuele sanctie.

Meer informatie en de adviezen en beslissingen van de Commissie vind je via www.ond.vlaanderen.be/zorgvuldigbestuur.

schoolteam
leerling
vrijwilligers
inspraak
communicatie
ontmoeten
ouderscafé
actie
bemiddelen
ouders
opvoeding
verenigen
schoolraad
sensibiliseren
oudervriendelijkheid
VCOV
ouderwerking
leraren
ouderavond

VCOV vzw

Berkendreef 7 3220 Holsbeek

tel: 016 38 81 00

info@vcov.be - www.vcov.be

v.u. Hugo Knaepen

